

részére (egyszerű másolat, 2 példány). — 24) 1669. márc. 27. Bécs. I. LIPÓT király címereslevele HORVÁTH Péter részére (egyszerű másolat). — 25) 1681. márc. 6. Fogaras. APAFFY Mihály címereslevele Brassói GREISSINGH István részére (egyszerű másolat). — 26) 1676. szept. 25. Gyulafejejár. APAFFY Mihály címereslevele Régeni Kovács János részére (egyszerű másolat). — 27) 1678. febr. 8. Fogaras. APAFFY Mihály címereslevele SOBEL Simon részére (egyszerű másolat). — 28) 1679. febr. 24. Fogaras. APAFFY Mihály címereslevele Lensényi STURZA Illés részére (egyszerű másolat). — 29) 1697. nov. 16. Viski TÖRÖS Imre címerkérő folyamodványa (egyszerű másolat). — 30) 1697. nov. 18. Bécs. I. LIPÓT király címereslevele Viski TÖRÖS Imre részére (egyszerű másolat). — 31) 1770. okt. 10. Bécs. MÁRIA TERÉZIA királynő címereslevele SCHOBEL József Traugott részére (egyszerű másolat).

A gyarapodás anyagából kiemelendő a MADARÁSZ József hagyatékából származó és vétel útján szerzett emigrációs és legújabbkori iratcsomó, ebből pedig MADARÁSZ László, volt 1848/49-iki rendőrminiszternek Amerikából öccséhez, MADARÁSZ Józsefhez és hozzátartozóihoz intézett számos levele.

Az osztály anyagából a lefolyt negyedévben 69 kutató használt 30.314 drb iratot és 6 térítvényre kikölcsonőztünk 2 drb oklevelet, 12 drb fényképet és 9 drb címerrajzot.

VI.

A *háborús gyűjtemény* vétel útján 8092, ajándék útján 1527, hivatalos küldemények és köteles példányok révén pedig 1959, összesen tehát 11.578 darabbal gyarapodott. Az egész gyűjtemény anyaga jelen negyedév végén 125.123 darabra rugott. Vételre 9421.42 koronát, 3056.84 márkát és 942.80 frankot fordítottunk.

JELENTÉS

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRA
ÁLLAPOTÁRÓL AZ 1918. ÉV ELSŐ NEGYEDÉBEN.

I.

A *nyomtatványi osztály* anyaga az elmúlt negyedévben köteles példányokban 1665 drb nyomtatvánnyal, ajándék útján 214 drb, vétel útján 717 drb, áttétel útján 24 drb, összesen 2620 drb nyomtatvánnyal

gyarapodott. Ezenfelül köteles példány címén beérkezett: 111 drb alapszabály, 1184 drb falragasz, 54 drb hivatalos irat, 156 drb műsor, 3 drb perirat, 1096 drb szinlap, 164 drb zárszámadás, 314 drb különféle, összesen 3082 drb apró nyomtatvány.

Ajándékaikkal a nyomtatványi osztály anyagát a következők gyarapították: M. Tud. Akadémia (6 drb), Kais. Akademie der Wissenschaften Bécs (2 drb), M. kir. Állatorvosi Főiskola, Artaria & Co. Bécs, M. kir. Belügyminisztérium (2 drb), Bergens Museum (4 drb), Bosnyák Orsz. Múzeum Sarajevo, Budapest székesfőváros polgármesteri hivatala (5 drb), Budapesti V. ker. áll. főreálisk. igazgatósága, Budapesti városi könyvtár (2 drb), dr. DIVÉKY Adorján (3 drb), DOBROWSKI János, Dunamelléki ref. egyházkerület, Egri érseki iroda, Egri érseki jogakadémia igazgatósága, Egyházmegyei hatóság Veszprém (5 drb), ERNYEY József (2 drb), Esztergomi érsekség, FABÓ Bertalan, Geologische Landesanstalt Darmstadt, GÖLLNER Oszkár (3 drb), GÖMÖRI Jenő Nagybecskerek (2 drb), HORVÁTH Géza, Kecskeméti ref. jogakadémia igazgatósága (2 drb), KERESZTY István (3 drb), KOSZILKOV János, KOVALÓCZY Rezső, dr. LULICH Iván Zágráb, Magyar Keleti Kulturközpont, dr. MÁRKI Sándor Kolozsvár, MIKLÓS E. Spoorlaan, Station de Bilt, Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Főfelügyelősége (2 drb), Nagyvárad kir. jogakadémia dékánja, NEMÁTI Kálmán, dr. PANITY Vukoszava (26 drb), PETROVICS Elek, PONGRÁCZ Elemér (21 drb), POÓR Jakab, Poseni Tudományos Társaság (4 drb), dr. SCHAFARZIK Ferenc, dr. SEBESTYÉN Gyula, Seminar für Orientalische Sprachen Berlin, Statist. Zentralkommission Bécs (2 drb), Stavanger Museum, dr. SZABÓ Ervin, Szent-István-Társulat, Szépművészeti Múzeum igazgatósága, Towarzystwo Przyjaciót Nauk Posen (3 drb), Kgl. Universitets Bibliotek Uppsala, VAJDÁFY Lehel (73 drb), Zemaljski ekonemal Sarajevo, ZOLTAI Lajos Debreczen.

A vásárolt könyvek közt könyvészeti szempontból említésre méltóbb szerzemény e negyedévben nem volt.

Vásárlásra 6650·62 koronát, 1048·45 márkát fordítottunk.

A könyvtár helyiségében az elmúlt negyedévben 2583 egyén 7354 drb nyomtatványt használt, kölcsön útján pedig 649 egyén 1484 drb nyomtatványt vitt ki házi használatra.

Az elmúlt negyedévben 1020 művet osztályoztunk s ezekről 1275 cédulát készítettünk. Kötésre 394 művet 469 kötetben küldtünk.

A köteles példányok átvételére berendezett helyiségbe 767 drb csomag érkezett; ugyaninnen 171 reklamációt és 584 levelet expedáltunk.

Az 1897. XLI. t.-c. intézkedései ellen vétő nyomdatulajdonosokkal szemben peres eljárást egy esetben sem indítottunk.

II.

A *hírlaptár* köteles példányok útján 205 évfolyam 18.569 számával gyarapodott (ebből 63 évfolyam 4.719 száma a törvényszabta nyomdai kimutatás nélkül, számonként érkezett); ajándék útján 21 számmal, mindössze tehát 205 évfolyam 18.590 számával. Ebből ajándék: dr. PÖZEL Istvántól a «Fővárosi Közlöny» 21 száma 1917-ből.

Az évnegyed folyamán 713 olvasó 1056 hírlapnak 1593 évfolyamát 2020 kötetben használta; ebből házon kívül 59 olvasó 74 hírlapnak 384 évfolyamát 457 kötetben. A Szentkirályi-utcai raktárból és oda vissza 105 kötetet kellett szállítani.

Átnéztük 142 évfolyam 10.871 számát. Céduláztunk 333 évfolyamot (köztük 26 új lapot). Beköttettünk 191 hírlapkötetet.

III.

A *kézirattár* ajándék után 1 újkori kézirattal és 1 zenei levéllel, vétel útján 3 újkori kézirattal és 3 zenei kézirattal, áttétel útján pedig 1 magyar nyelvemlékkel, 1 újkori kézirattal és zenei kéziratokkal, összesen tehát, a még nem rendezett KÉLER Béla-féle hagyaték zenei kézirateit nem számítva, 10 darabbal gyarapodott. Vételre 175 koronát fordítottunk.

Ajándékozók voltak: FRECSKAY János és ifj. SOMSSICH Andor.

A fentemlített nyelvemléket, mely nyelvemlékeink sorában a 20., a nyomtatványi osztály tette át a kézirattárba; az ú. n. *Szelestei ráolvasás* ez, mely az *Apuleius cum commento Beroaldi* c. Velencében 1510-ben nyomtatott mű táblájának belső oldalára van írva.

Az évnegyed folyamán 64 kutató használt 165 kéziratot, 153 irodalmi levelet, 23 zenei levelet és 5 PETŐFI-ereklyét és 16 téritvényre kölcsön adtunk 45 kéziratot és 2 fényképet.

IV.

A *folklore-osztály* folytatta a nyomtatványi osztály anyagának és a néprajzi osztály szakkönyvtárának folklore-szempontból való kicédulázását. Befejeztük az Anthr. Geo. It. Phys. H. E. E. Op. s. Phil., Ph. sp., H. eccl., H. lit., H. ant., L. hung., L. rel., L. ar., L. eleg. m., L. gen., P. o. hung. P. o. germ. P. o. rel., P. o. it., P. o. hisp., Path., szako-

kat és a néprajzi szakkönyvtárnak a nyomtatott katalogusban meglevő részét. Megkezdtük a Hung. h. szakot. Összesen 4353 cédula készült.

V.

A *levéltár* törzsanyaga vétel útján 106 drb, ajándék útján 119 drb, más osztályból való áttétel útján pedig 1 drb, összesen tehát 226 drb irattal és nyomtatvánnyal gyarapodott. Vételre 725 koronát fordítottunk.

Ajándékaikkal ERNYEY József, dr. JAKUBOVICH Emil, tasnádi NAGY Gyula, névtelen, dr. PERECZ Barna, báró SZALAY Gábor és VADÁSZ Ede gazdagították a levéltár anyagát.

A törzsanyag gyarapodásából 40 drb esik a külföldi középkori iratok, 43 drb az újkori iratok és nyomtatványok, 79 drb a külföldi újkori iratok, 2 drb a címereslevelek, 2 drb a céhiratok, 7 drb az 1848/49-es gyűjtemény és 53 drb a gyászjelentések csoportjába. A címereslevelek gyűjteménye a következő darabokkal gyarapodott: 1) 1570. szept. 7. Speyer. MIKSA császár bárói diplomája és címermegegerősítése JUNCKHER Ferenc és Erhardt testvérek és utódaik részére (1777. június 21-én Münchenben kelt hiteles másolat címerképpel). — 2) 1770. júl. 19. Bécs. MÁRIA TERÉZIA lovagi diplomája GAIDLER József és utódaik részére, melyben címert és «Wolfsfeld»-i praedicatumot adományoz nekik.

A negyedévi gyarapodásból kiemelendő egykorú dús arabeszekkel aranyozott olasz bőrkötése miatt a páduai egyetemnek 1612. május 26-án kelt és Altanus PUTHEUS részére kiállított doktori diplomája.

A negyedév folyamán 114 kutató használt 45.094 drb iratot és 4 térítvényre kikölcsönöztünk 2698 drb iratot.

VI.

A *háborús gyűjtemény* vétel útján 6865, ajándék útján 1219, hivatalos küldemények és köteles példányok útján pedig 306, összesen tehát 8390 darabbal gyarapodott. Az egész gyűjtemény anyaga a negyedév végén, az ujságkivágatokat és a még jó részben fel nem dolgozott hivatalos küldeményeket nem számítva, 133.519 darabra rúgott. Vételre fordítottunk 911'66 koronát, 4035'46 márkát és 4079'15 frankot.